

Obsah

ÚVODEM	ix
--------------	----

HOSPODIN, »BŮH MILOSTIVÝ« & IZRAEL, LID »Z BOŽÍ MILOSTI«	1
--	---

Martin Prudký

Téma a jeho problematika	1
Kontext a předpoklady řeči o milostivém Bohu	5
Terminologie a frazeologie	8
נָחַם (ch-n-n)	9
רָחַם (r-ch-m pi)	11
נָחַם (n-ch-m ni)	12
חֶסֶד (chesed)	13
Souhrnně	16
Svědectví textů Starého zákona	19
Modlitby typu individuální prosby	19
Svědectví o Hospodinově dějinném „trestání“ a „smilovávání“	22
Ozeášova názorná profétie	23
Jeremjášův zápas mezi zvěstováním soudu a milosti	26
Zásadní proklamace Tóry	29
<i>Stíhání viny a působení milosti v Dekalogu</i>	29
<i>Paradigmatický příběh viny Izraele a Hospodinovy milosti (Ex 32–34)</i>	31
Tzv. formule milosti a její využití	36
Exkurz – svědectví vlastních jmen	39
Starozákonní pojetí milosti – facit	42
Starozákonní teologie – Hospodin, Bůh milostivý	42
Starozákonní antropologie – omilostněný člověk, omilostněný lid	43
Literatura	45

POJEM MILOSTI V PAVLOVSKÉM OKRUHU NOVÉHO ZÁKONA	51
---	----

Jan Roskovec

Úvodem	51
Kontrastní pojem	52
Aktivní moc	56
Souvztažné pojmy	58
Život pod milostí	58
Dary milosti	60
Duch svatý	61
Pozdravy a díky	62
Sbírka	63
Milost v deuteropavlovských spisech	64
Otázka původu	66
Literatura	68

Pokoj a svornost	102
Závist a protivník	103
Pokání	104
Poslušnost, víra, pohostinnost	104
Pokora	105
Dobré skutky	106
Vzkříšení	107
Závěr	108
Literatura	109
VALENTINOVSKÉ POJETÍ MILOSTI	110
<i>Matyáš Havrda</i>	
Úvod	110
Rozvržení tématu	110
Prameny	111
Milost v myticko-ontologickém rámci	114
Antropologický kontext milosti	117
Tři neviditelné substance	117
Přirozenost jako dar milosti	118
Dva druhy konverze	119
Predestinace a svoboda v „duchovní“ formaci	121
<i>Nauka o „vyvolenosti“</i>	121
<i>Mají pneumatici svobodu volby?</i>	121
Shrnutí	124
Teologický kontext milosti	126
Otec	126
Spasitel	127
<i>Duchovní formace</i>	127
<i>„Duševní“ Kristus a Demiurg</i>	129
Perspektivy milosti (eschatologie)	130
Shrnutí	131
Závěr	132
Literatura	133
NAUKA O MILOSTI U AMBROŽE MILÁNSKÉHO	136
<i>Vít Hušek</i>	
Spirituální spisy	136
Dar zasvěceného života	137
Mystický výstup duše k Bohu	139
Dogmatické spisy	142
Nestvořený Duch posvětitel	142
Duchovní stvoření čili znovuzrození	143
Eucharistie: gratia praeter naturam	145

MARKOVO EVANGELIUM A LUKÁŠOVSKÉ SPISY	69
<i>Petr Pokorný</i>	
Prehistorie	69
Starší tradice	69
<i>Boží království</i>	69
<i>Ježíšova smrt jako smírčí oběť</i>	70
<i>Velikonoční zvěst</i>	71
Pavel	72
Markovo evangelium	73
Markovské evangelium	73
Odpuštění hříchů	74
Uzdravování a exorcismy	74
Smrt za mnohé	75
Lukášovo evangelium	78
Ježíš jako zvěstovatel spásy	78
Pokání jako předpoklad milosti?	79
Milosrdný Bůh (-Otec)	80
Ježíšova role	81
Shrnutí	83
Literatura	84
MILOST V MATOUŠOVĚ EVANGELIU	85
<i>Jiří Mrázek</i>	
Vztah k Zákonu	86
Království nebeské	87
Ježíšova podobenství	89
Milost v příbězích	90
Shrnutí	91
Literatura	92
MILOST V PRVNÍM A DRUHÉM LISTU PETROVĚ	93
<i>Jiří Mrázek</i>	
Milost v Prvním listu Petrově	93
Milost v Druhém listu Petrově	95
Shrnutí	98
Literatura	99
MILOST U KLÉMENTA ŘÍMSKÉHO	100
<i>Jan A. Dus</i>	
Úvod	100
Záměr listu	101

Pozdní exegetické spisy	147
Ospravedlnění z víry, ne ze skutků Zákona	147
Milost a odměna za zásluhy	149
Vytrvalost až do konce	150
Závěr	153
Literatura	155
„MILOST ZVÍTĚZILA.“ AUGUSTINŮV DVOJÍ VÝKLAD PAVLOVY NAUKY O MILOSTI	159
<i>Lenka Karfíková</i>	
Augustinovy výklady listu Římanům a Galatským	160
Sbírka exegetických problémů z listu Římanům	160
Započatý výklad listu Římanům	163
Výklad listu Galatským	164
Odpověď Simplicianovi I,2	166
Literatura	175
SOUVZTAŽNOST „MILOSTI“ A „PŘIROZENOSTI“: KOSMOLOGICKÉ PŘEDPOKLADY NAUKY O MILOSTI U MAXIMA VYZNAVAČE	176
<i>Ladislav Chvátal</i>	
Maximovo pojetí pohybu v rámci protiorigenistické polemiky	178
Korekce henadické nauky origenistů	179
Pohyb	180
Přesycení a zkušenost opaku	181
Bytí – dobré bytí – věčné bytí	182
Maximova nauka o logu	184
Multifunkcionalita logů	184
Teleologický rozměr logu	185
Volní rozměr logu: logy jako úradky božské vůle	186
Christologický rozměr logu	188
Vztah Logu a logů	189
Závěr	191
Literatura	193
ZKRATKY	197